arterię seriẽ digeritur, & calorẽ singulis mẽbris priuatim innatũ reficit temperatq́, quod ipsius diffusum est instaurans, haud secus sanè atq́ membrorum substantia à sanguine per uenas adducto restituitur. Et quemadmodum respiratio & sanguinis ex [k] dextro cordis uentriculo in sinistrum assumptus, cordi ad uitalis spiritus calorisq́ natiui repositionem faciunt: sic pari ratione materia à sinistro cordis uentriculo per arterias reliquo deducta, corpori aliarũ partium spiritum & natiuum calorem recreat. Atque huius etiam occasionis gratia idem pulsus & respirationis usus censetur. quod enim inspiratio materici in sinistro cordis uentriculo repositæ præstat, id reliquis partibus in pulsu arteriarum dilatatio largitur: expiratio autem arteriarum contractioni correspõdet. At quibus organis, incredibili diuinaq́ artificis ui fabricatis, hæc omnia perficiantur, quaq́ ratione hæc admiranda Naturæ opera compleantur, iam ordine enitar persequi: ea interim non repetiturus quæ in primo libro de thoracis ossibus, & asperæ arteriæ cartilaginibus, ac in secundo de eorundem musculis, & in tertio de arteriarũ constructione persecutus sum. Quapropter ut in libro hunc præcedente à peritonæo sermonis cibi ac potus organorũ initium opportunè instituimus, ita quoq́ & hîc à tunica costas succingente nõ immeritò instrumenta aereæ substantiæ nutriendæ dedicata auspicabimur.

Respirationis & pulsus idem usus.

k Patet in 7 fi. & 8.

DE TVNICA COSTAS SVCCINgente. Caput II.

QVANDOQVIDEM costas succingens tunica aliud nihil quàm membrana est, neque ita integrè à costis, ac peritonæum ab ipsi commissis musculis, liberari potest, eius delineationem aliunde sumere non licet, quàm ex figuris internam thoracis amplitudinem superficiemq́ exprimentibus, cuiusmodi imprimis censeri potest octaua musculorũ tabula: ac ex ossium figuris thoracis ossa simul proponẽtibus, ut duæ priores Capitis decimononi libri primi, & tres ultimæ eiusdem libri figuræ.

Nomen & situs tunicæ costas succingentis.

TVNICAE membranæ ue costas succingentis, ac ὑποζωκὼς Græcis, uulgò autem pleura dictæ situm, nomen ipsius indicat: hæc nanque omnibus costis (præterquam duodecimæ à [a] septi transuersi implantatione occupatæ) præterea & toti pectoris ossi subtensa, thoracis uerò uertebrarum corporibus, & superiori septi parti thoracis amplitudinem respicienti obducta, figuram & magnitudinem totius thoracis cauitati correspondentem adipiscitur. Pertinet quidem parte ipsius posteriori à prima thoracis uertebra deorsum ad undecimam, è cuius regione septi pars arteriam [b] magnam transmittens consistit. Anteriori autem ipsius parte à iugulo ad humillimam pectoris ossis partem, cui septum innascitur, descendit. In lateribus uerò à prima costa ad superiorem septi superficiem, quam thoracis cauitatem respicere diximus, fertur, hanc uniuersam, ut & reliquam thoracis amplitudinem sublinens. Præsens itaq́ tunica, perinde atque thoracis cauitas, figura admodum uariat. Superiori enim parte, ut & thorax, angusta est, ac uelut in acutum desinit. inferiori uerò parte latior quàm superiori existit. at in lateribus thoracis quoq́ modo latior, quàm inferiori sede uisitur. Deinde anteriori parte breuior est, posteriori autem multo longior pro obliqui situs septi ratione existit. nam à pectoris ossis mucrone ad undecimam thoracis uertebram pertingit. Rursus anteriori parte, ut & in lateribus exteriùs, quemadmodũ & thorax ipse, gibba uisitur: at posteriori secundum uniuersam longitudinem, uelut ad amplitudinem ipsius internam impressionem peritonæi quoque ritu exigit, atque id ratione uertebrarum & radicum costarum. Vertebrarum enim corpora in thoracis prominent cauitatem, ut & costarum radices, quæ à uertebrarum corporibus retrorsum tantisper reflectuntur, donec denuò uersus anteriora deorsum procedentes obliquentur. Interiùs omni ex parte leuis, & ueluti aqueo humore perfusa est, præterquam ubi processus quosdam membraneos exporrigit, ex quibus aut alias educit membranas, aut corpus aliquod sibi colligat. Fit autẽ id præcipuè secundùm uniuersam posterioris suæ partis longitudinem, ad uertebrarum nimirum progressum, ubi [c] intersepientes thoracẽ membranas educit, & [d] asperam arteriam, [e] stomachum, [f] magnam arteriam, & [g] sine coniuge uenam firmat, & sibijpsi hæc uinculis connectit, illisq́ tunicas exporrigit. Pariter se habet secundùm ossis pectoris & septi quoque à pectore ad dorsum longitudinem, ubi intersepientes thoracem membranæ illi continuantur. Nonnunquam, sed admodum rarò, non secus ac peritonæo internæ huius tunicæ sedi adeps durior adnascitur, id'que præcipuè, ubi uertebris propinquior

Magnitudo.

Figura.

Tunicæ superficies quales, quisq́; earũ ad alias partes nexus.

a 7 muscul. tab. A.

b 7 muscul. tab. q.

c 1 fi. H, K, L, O. 2 fig. G, G, H et I, I, K.

d 1 fi. ca. 38 lib. 1

e 14, 15 fig. li. 5 A, B, C.

f fig. cap. 12 lib. 3 i.

g fig. cap. 6 lib. 3 F, F.

pinquior est, quáque ipsius insigniores uenæ porriguntur. Præterea mo
in altero latere membraneas fibras pulmoni applantat, quibus illum sibi adr
ter adnectit. Hoc enim non semel obseruauimus, idq́ potissimum in læuo lat
costas duntaxat, uerum & ad septi [g] partem pulmoni uicinam. In canibus u
id rarius, aut nunquam reperimus. Quinetiam in hominibus priuatim qu
thoracis amplitudinem succingens septo obnascitur, cordis inuolucrum [h] m
ipsi coalescit continuaturq́: haud secus, quàm si id hinc initium duceret. Po
na superficie externa, quòd undiq́ adiacentibus partibus adnascatur aspera,
cem connexarum membranarum modò uisitur, uix aliqua tamen pinguedi
Insuper, ut neque peritonæum, præsens membrana non adeò pertinaciter c
connata hæret. ualidius nanque costarum ossibus ac cartilaginibus tunicæ p
quanq́ costã inuestiẽtis, cuiusq́ mox meminero, interuentu adnascitur, quàn
stalium musculorum sedi. Sic quoque septi carnosæ parti longè remissius qu
mittitur. Quòd autẽ similia cum septo foramina peritonæi modo hîc adipisc
cuiuis esse arbitror. quà septo nanq́ obducitur, [i] ternis foraminibus est perui
uenæ cauæ caudici parato, secundo autem stomacho, tertio uerò magnæ arte
carentis fini. In iugulo amplo continuoq́ foramine non pertunditur, ueru
perreptant uasa pluribus foraminibus cõplectitur, ipsiq́ adnascitur, & tunic
illarum ipsis offert. transmittit uerò hîc uenæ cauæ & arteriæ magnæ [k] ran
machum, [m] asperam arteriam, sexti paris neruorum cerebri [n] neruos, & sept
[o] neruos. Postremò secundùm posterioris ipsius sedis longitudinem utrinq
perforatur, [p] uenis ac [q] arterijs costarum interualla petentibus uiam præbens.
ceps constat membranea, dura scilicet & tenui, alba, æquali, & robore nõnihil
perante: uerùm similiter ipsi quoq́ peritonæo huius substantia ad dorsum du
pectus sentitur. Ipsius nanque origo à uertebrarum ligamentis illarum corpo
potissimùm pendet. Porrò uenis ac arterijs & neruis quoque abundat. ac pr
posteriori parte ipsi uena coniugis expers adnascitur; deinde & magna arter
rò subtensas exigit longas, neque eas ualde graciles uenas & arterias, quæ sing
riuntur. Priori autem parti [r] uasa ipsi incumbunt, sub pectoris osse deorsum
periora prorepentia, & ramos in costarum cartilaginum interualla digerenti
adipiscitur quamplurimos: quippe in iugulo transmittit maximas sexti paris n
portiones, quæ in pulmonem, uentriculum, & iecur distribuuntur, [s] neruosq́
minant. Deinde etiam ibidem iter, uti diximus, præbet septi [t] neruis, à quibus
les tunica hæc mutuatur, quà septum succingit. Atque hos quidem neruos
tur, exteriùs autem [u] magnos, eosdemq́ una serie ad singula costarum interual
net, qui huic tunicæ unà cum uenis arterijsq́ attenduntur. Præterea in poste
ipsi subtendũtur, sexti paris neruorum [x] propagines costarum radicibus distri
in nutritionis organa (uti diximus antea) diffusæ. Cæterùm præter hanc costa
tunicam singulis costis [y] alia peculiaris obtigit, quam Græcos alteram succ
membranã uocasse reor. Tale enim quid in libro de Cõstitutione artis medica
bi lateralis species subdiuidens, indicare uidetur. Est autem altera hæc succinge
inuolucrum, quod omnibus propemodum ossibus commune censetur, ea nin
na, quam quòd os ambit, περιόστεον Græci nuncuparunt. Quemadmodum en
di membranula obcingit, ita quoque & singulæ costæ orbiculatim ipsas ambi
nam exigunt, peculiare nihil ab eiusmodi cæterorũ ossium membranis sibi uen
ossium diximus esse inuolucra, & uelut amicitiæ uinculum quo aptè durũ os r
mittatur. At thoracis cauitatem succingens membrana, quia amicum pulmon
tactum molitur, totius thoracis cauitatem uelut una superficie non asperam re
mnibus quæ thorax cõtinet inuolucrum quoddam euasit, unde etiam ab usu t
stantia, membrana) dissectionis proceribus uocitatur. Ad hæc ipsa quoq́, ut 8
ijs omnibus quæ amplectitur organis tunicas exporrigit, eademq́ firmata col
tem cum thorace distendatur, arcteturq́, nemirem ambigere arbitror. thorac
adnata, tali constat substantia, qualis & inuolucri loco habetur, ac simul leuis s
accedit, quòd præsens tunica septo transuerso tenui & robusto interim oppor
inefficax robur adiungat, & in ipso, ut & in [a] intercostalibus musculis, membr
uentrem ambientis uicem abundè gerat: quanquam & propriam membrana
musculi aliorum musculorum modo obscurè sortiri uidentur. Venæ autem &

g 1 figura 1 ad V.

h 3 fig. à G ad F.

i 7 musc. ta. primũ f. secundò r, tertium q.

k Pete hos excul. figu. lib. 3.

l 7 muscul. tab. E.

m 7 tab. F.

n 6 fig. a, d.

o 5 fi. I, I.

p fi. ca. 6. li. 3, G, G.

q fi. cap. 12 lib. 3 h, h.

r 2 fig. B, C, D, E.

s fig. capiti 9 lib. 4 inferiæ Q, Q & S, S.

t 2 fig. P.

u Sp. cl. intur 2 fig. ca. 11 lib. 4 secundum costarum distum.

x 2 fig. ca. 2 li. 4 altera h insignitur.

y Hanc primum nulli bi delineauimus, quam membrana sit ossi obducta, ex ossium ipsi circumscriptione petẽda sit.

z 1 fi. li. 5. et 2 figu. lib. 5 A, B, C, D.

a 3 muscul. tab. E, E.